

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **M. I.**, zastoupeného JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Hradec Králové, Šafaříkova 666/9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2018, č. j. 30 Az 11/2018 – 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **8.228 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 3. 2018, č. j. OAM-873/ZA-ZA11-ZA20-2017 (dále jen „napadené rozhodnutí“), neudělil žalovaný žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 1. 11. 2018, č. j. 30 Az 11/2018 – 22 (dále jen „napadený rozsudek“), zamítl.

[2] Krajský soud vyšel z následujícího skutkového stavu. Žalobce podal dne 22. 10. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany. V rámci poskytnutých údajů mj. uvedl, že je svobodný, bezdětný a zdravý. V zemi původu naposledy bydlel v Doněcku, odkud odjel na konci srpna 2017. Do ČR přijel dne 6. 9. 2017. Byl zde již v roce 2013 nebo 2014. Má zde sestru. Na Ukrajinu se však vrátil, neboť se objevil ztracený otec. Jako důvod své žádosti označil skutečnost, že je v Doněcku válka a jemu přišlo předvolání ze strany tzv. „*Doněcké lidové republiky*“ (dále jen „DLR“), aby nastoupil základní vojenskou službu, což ale znamená účastnit se bojů. V rámci pohovoru k žádosti žalobce kromě jiného popsal, jak

mu byl koncem srpna 2017 předán zmíněný povolávací rozkaz. Pro případ, že by službu nenastoupil, vyslovil domněnku, že by jej asi odvedli. Zda by byl nějak potrestán nevěděl. Žalobce dále uvedl, že v Doněcku má pouze otce, který se však opakovaně ztratil. K situaci v Doněcku uvedl, že je od roku 2013 pod správou DLR. Žít se tam dá, ale občas město ostřelují, přičemž zasáhli i dvůr žalobce. Žalobce dále popsal, jak se v roce 2016 s otcem pokusili přestěhovat do jiné části Ukrajiny, města B., které je pod kontrolou ukrajinské armády. Žili zde několik měsíců v pronajatém domě, přičemž žalobce vyjádřil domněnku, že pokud by otec nepil alkohol a snažil se více zapojit do místního života, asi by je tam nechali bydlet dále. Poté otec rozhodl, že další bydlení v místě shánět nebudou. K vojenské službě žalobce doplnil, že se jí mohl legálně vyhnout prostřednictvím denního studia, kdy by ale nemohl pracovat. Zda by postačovalo dálkové studium, nevěděl. Žalobce dále popsal opakované překračování hranic mezi územím DLR a zbytkem Ukrajiny, při cestě s otcem, k vyřízení dokladů, při odjezdu do ČR, probíhající na základě povolení, s tím, že neměl žádné problémy. V životě na zbývajícím území Ukrajiny mu nic nebrání, avšak nemá tam žádné příbuzné. V ČR má sestru. Od svého příjezdu do doby podání žádosti váhal, zda se má vrátit na Ukrajinu, avšak sousedka mu volala, že jej znovu hledali vojáci. Jiné problémy na Ukrajině neměl. V návratu mu brání válka v Doněcku. Kromě své sestry a synovce jiné vazby v EU nemá.

[3] Krajský soud nejprve odmítl námitku žalobce ohledně nedostatečnosti výroku napadeného rozhodnutí, jenž shledal odpovídající požadavkům § 68 odst. 2 správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Následně zdůraznil, že žalobce se žalobou výslovně dovolává jen a pouze naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. V souladu s § 75 odst. 2 soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), proto krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v uvedeném rozsahu. Poznamenal přitom, že žalovaný vyšel jak z informací poskytnutých žalobcem, tak zjištěných v průběhu správního řízení, přičemž tyto lze považovat za objektivní, transparentní a aktuální v době rozhodování.

[4] S ohledem na vymezený předmět řízení krajský soud pouze stručně zkonstatoval, že žalobce neuvedl, a ani nebyla zjištěna, žádná skutečnost nasvědčující, že by mu v případě návratu do vlasti mohla hrozit vážná újma v podobě uložení nebo výkonu trestu smrti. Dále aproboval závěry žalovaného stran neexistence hrozby mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, když shledal příléhavým jeho odkaz na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Krajský soud poznamenal, že žalobcem popisované potíže nelze pod takovou definici vážné újmy subsumovat, přičemž připomněl, že žalovaný vyšel z aktuálních informací, z nichž nevyplývá, že by ukrajinské státní orgány nebyly schopny a ochotny zajistit ochranu svým občanům. Skutečnost, že tak žalobce neučinil, nemůže odůvodňovat závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, resp. že by byla poskytnuta neúčinně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 6 Azs 8/2003). V kontextu zpráv o zemi původu krajský soud dále zmínil, že žalovaný též zhodnotil, že žalobci v případě návratu nehrozí újma pro podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí. Aproboval proto závěr žalovaného, že jmenovanému nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

pokračování

[5] Při posouzení stěžejní žalobní námitky směřující na § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu odkázal krajský soud na popis žalovaného ohledně situace na východě Ukrajiny, vycházející z podkladových materiálů, jež krajský soud označil za aktuální. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (mj. usnesení ze dne 14. 9. 2016, č. j. 6 Azs 155/2016 – 33) konstatoval, že situaci na východní Ukrajině nelze ho hodnotit jako tzv. totální konflikt vykazující vůči žadatelům o mezinárodní ochranu konkrétní individualizované nebezpečí. V kontextu poměrů žalobce krajský soud zdůraznil možnost jeho vnitřního přesídlení, v níž není jakkoli limitován, a které již v minulosti využil, přičemž tuto možnost ani sám nezpochybnil. Připomněl, že žalobce opakovaně bez jakýchkoliv problémů překročil hranici mezi územím Ukrajiny a částí ovládanou separatisty. Je zde proto reálná, přiměřená, rozumná a smysluplná možnost vnitřního přesídlení, kterou žalobce nijak konkrétně nevyvrátil (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93). K zájmu žalobce o legalizaci pobytu krajský soud zdůraznil nutnost podrobení se režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Rovněž stěžejní námitku žalobce proto shledal nedůvodnou. Doplnil, že lze aprobovat též závěr žalovaného, že vycestování žalobce není v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Krajský soud uzavřel, že žalovaný dostatečně a přezkoumatelně vyhodnotil všechny zákonné důvody pro udělení doplňkové ochrany, nedopustil se procesních pochybení, vyšel z náležitě zjištěného skutkového stavu a přihlédl ke všem okolnostem případu, přičemž vše řádně zdůvodnil. S jeho závěry se soud ztotožnil a v podrobnostech na ně odkázal. Pro úplnost krajský soud dodal, že žalobce nenaplnuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14b zákona o azylu.

[6] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uplatnil důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V ní opětovně uvedl, že před odchodem z Ukrajiny žil v Doněcku, okupovaném Ruskem a jím podporovanými teroristy, který je mimo kontrolu orgánů Ukrajiny a probíhá zde vojenský konflikt. Ač občanem Ukrajiny, byl ohledně nástupu vojenské služby kontaktován osobami zastupujícími orgány DLR. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že jsou v jeho případě dány dva důvody pro udělení „*minimálně*“ doplňkové ochrany. Prvním je vojenský konflikt ohrožující jeho život a zdraví, druhým požadavek nastoupení vojenské služby u DLR. Uvedený požadavek je pro stěžovatele nepřijatelný z důvodu jeho přesvědčení, a především proto, že by se dopustil trestného činu služby v cizích ozbrojených silách. V případě odmítnutí služby by byl naopak potrestán orgány této samozvané republiky. Správní orgán ani krajský soud se dle jeho názoru tímto problémem dostatečně nezabývali, respektive vůbec neřešili, zda je služba v cizích ozbrojených silách dle ukrajinských zákonů trestným činem, a co za něj stěžovateli hrozí, stejně jako to, jaký bude postup DLR, pokud stěžovatel službu odmítne nebo se jí bude vyhýbat. Stěžovatel se domnívá, že v obou případech je ohrožen na životě, svobodě a především má za to, že by jej dle jeho informací DLR popravila. Vysvětlení žalovaného, že povolávací rozkaz do armády DLR vlastně nepřevzal, a tedy neodmítl nástup, označil za alibistické.

[7] Stěžovatel dále zdůraznil, že žalovaný dle jeho mínění ani nezpochybnil, že mu byl povolávací rozkaz skutečně doručen, tak jak popsal. Současně připomněl informaci od své sousedky, že jej vojáci opětovně hledali, stejně jako to, že byl v 16 letech zaregistrován na vojenské správě a shledán způsobilým vojenské služby. K argumentaci žalovaného, že nebyl DLR dříve povolán, a to ani v době nejvyšší intenzity bojů v roce 2014 a 2015,

namítl, že v roce 2014 mu bylo teprve 17 let. Neznamená to tak, že by jej nepovolali v roce 2017, případně, že by mu „prošlo“ vyhnutí se službě prostým opuštěním oblasti. K možnosti využití právní ochrany poskytované vládou Ukrajiny stěžovatel poznamenal, že žalovaný již neuvedl, jaká ochrana je poskytována povolancům na území DLR, když Ukrajina nemá tuto oblast pod kontrolou. Správní orgán dle stěžovatele rovněž vůbec neřešil, jaká je opravdu reálná možnost přesídlení obyvatel Doněcka do západní části Ukrajiny.

[8] Stěžovatel rovněž vznesl námitku nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů napadeného rozsudku i rozhodnutí, jestliže se krajský soud převážně odvolal na odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Přesah vlastních zájmů, ve smyslu § 104a s. ř. s., potom stěžovatel spatřuje zejména v potřebě posouzení svého postavení, kdy je na jedné straně povolán vojenskými úřady ke službě v armádě DLR, jíž je obyvatelem, na straně druhé by se však jako občan Ukrajiny dopustil trestného jednání.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na správní spis, zejména podání a výpověď stěžovatele, dále na napadené rozhodnutí a své vyjádření k žalobě. Napadené rozhodnutí označil za zákonné, mající oporu ve shromážděných podkladech a zohledňující veškerá tvrzení stěžovatele. Rovněž odmítl, že by se dopustil procesního pochybení. Ohledně údajného nevypořádání otázky ohrožení stěžovatele jak ze strany ukrajinských orgánů, tak orgánů DLR, žalovaný poukázal na své vyjádření k žalobě a konkrétně též na str. 5 a 8 napadeného rozhodnutí. Pochybení odmítl rovněž v případě svého údajně alibistického argumentu, že stěžovatel povolávací rozkaz do ozbrojených složek DLR nepřevzal a tudíž nástup neodmítl. V otázce reálnosti vnitřního přesídlení stěžovatele žalovaný opětovně odkázal na své vyjádření k žalobě a bod 31 napadeného rozsudku.

[10] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k posouzení důvodnosti kasačních námitek, musel se zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti.

[11] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[12] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz), „*přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.*“

[13] Z důvodů uváděných stěžovatelem v kasační stížnosti je patrné, že v případě svého návratu do vlasti se obává jednak vojenského konfliktu v místě svého posledního bydliště, a jednak v souvislosti s tvrzeným povoláním do armády DLR buďto postihu ze strany

pokračování

orgánů této samostatné republiky, v případě že vojenskou službu nenastoupí, případně trestního postihu ze strany Ukrajiny, pokud by povolávacímu rozkazu naopak vyhověl. Stěžovatel v této souvislosti namítá *nepřezkoumatelnost* napadeného rozhodnutí i rozsudku, neboť se žalovaný ani krajský soud dle jeho názoru touto problematikou dostatečně nezaobírali, respektive údajně vůbec neřešili, zda dle ukrajinského práva jde o trestný čin, a jaký trest by stěžovateli hrozil, případně jaký postup by vůči němu uplatnily orgány DLR. Zde je ovšem nutno zdůraznit, že judikaturou takto formulovaný důvod přijatelnosti kasační stížnosti nemůže jít za hranice právní úpravy výše citované, a že tento důvod byl koncipován jen jako určitá pojistka vůči zjevně excesivním postupům či rozhodnutím správních orgánů při posuzování otázek mezinárodní ochrany (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, č. j. 3 Azs 189/2016 – 19). Žádný excesivně chybný postup žalovaného, respektive krajského soudu, ovšem zdejší soud nezjistil.

[14] Žalovaný se se všemi tvrzeními uvedenými stěžovatelem v průběhu správního řízení vypořádal. Stejně tak učinil krajský soud, jenž v souladu se stěžovatelem vymezeným rozsahem soudního přezkumu napadeného rozhodnutí, ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., toto přezkoumal z perspektivy tvrzeného naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[15] Z hlediska obav stěžovatele z vojenského konfliktu platí, že žalovaný i krajský soud tuto problematiku srozumitelně vypořádali, přičemž vyšli z podkladů o zemi původu, tvořících součást spisového materiálu, a to při současném zohlednění ustálené judikatury zdejšího soudu. Ten k bezpečnostní situaci na Ukrajině opakovaně vyslovil, že ji nelze klasifikovat jako „*totální konflikt*“, neboť nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy, konflikt je izolovaný na východní části Ukrajiny, přičemž *i v dotčených oblastech jeho intenzita výrazně kolísá* (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, ze dne 14. 9. 2016, č. j. 6 Azs 155/2016 – 33, nebo ze dne 24. 9. 2018, č. j. 5 Azs 55/2017 – 27 atd.). Taktéž k otázce možného využití institutu vnitřního přesídlení, na který žalovaný i krajský soud v tomto bodě shodně poukázali, a to při zohlednění konkrétních poměrů stěžovatele, se již Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti vyslovil (viz např. rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, nebo ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74).

[16] Na uvedené poznatky a judikaturu vztahující se k otázce vnitřního přesídlení je třeba odkázat též v souvislosti s druhou obavou stěžovatele, tj. povoláním ke službě u ozbrojených složek DLR a hrozby zařazení do bojů na její straně. Žalovaný ve vztahu k ní velmi podrobně rozebral, a to v kontextu všech okolností projednávaného případu, otázku nutnosti vyhovění zmíněnému předvolání, povědomí stěžovatele o hrozících důsledcích, stejně jako možnost řešení situace právě prostřednictvím vnitřního přesídlení. Exces v podobě nepřezkoumatelnosti potom nelze shledat ani u napadeného rozsudku, neboť stěžovatel v žalobě skutečnost obdržení povolávacího rozkazu zmínil jedinou stručnou větou, a to *pouze* na podporu tvrzení o hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Obavy z hrozícího trestního stíhání ze strany Ukrajiny, respektive postihu od orgánů DLR stěžovatel v žalobě nenadnesl vůbec.

[17] V projednávané věci tedy Nejvyšší správní soud neshledal, že by napadené rozhodnutí, respektive napadený rozsudek trpěly nepřezkoumatelností, respektive byly zatíženy takovým excesivním postupem, jenž by byl způsobilý založit přijatelnost kasační stížnosti dle § 104a s. ř. s. Tuto podmínku nenaplní ani poukaz stěžovatele na skutečnost, že se krajský soud převážně odvolal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. K otázce přípustnosti takového postupu se zdejší soud ve své judikatuře rovněž již vyjádřil, viz např. rozsudky ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006 – 86, ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47.

[18] Zdejší soud v projednávané věci současně neshledal žádnou otázku, k níž by považoval za nezbytné vyjádřit se z důvodu nutnosti sjednocování judikatury. K důvodu přijatelnosti kasační stížnosti, jak jej deklaroval stěžovatel, jenž přesah vlastních zájmů spatřuje „*zejména v posouzení postavení [stěžovatele], který je na jedné straně povolán vojenskými úřady ke službě v armádě Doněcké lidové republiky, již je obyvatelem, na druhé straně však jako občan Ukrajiny by se dopustil trestného jednání*“, zdejší soud uvádí, že stěžovatel otázku konfrontace povolání do vojenských složek DLR s hrozbou trestního stíhání ze strany Ukrajiny, poprvé přednesl až ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud by tedy ani za situace, kdy by přistoupil k věcnému přezkumu napadeného rozsudku, nemohl k této argumentaci ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout. Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti, a proto nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Nejvyšší správní soud ji proto shledal nepřijatelnou a dle § 104a odst. 1 s. ř. s. ji usnesením odmítl.

[19] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[20] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce učinil v řízení o kasační stížnosti dva úkony právní služby, kterými byla první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)], a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tyto úkony mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 6.200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 600 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy ustanovenému zástupci za dva úkony právní služby náleží 6.800 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce je plátcem DPH, navyšuje se s přihlédnutím k § 57 odst. 2 s. ř. s. uvedená částka o 21 %, která tak v úhrnu činí 8.228 Kč. Tato částka bude JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi vyplacena z účtu zdejšího soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 15. srpna 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu